

V.56 Vasištha popisuje stav mudrce, který dosáhl vnitřního klidu.

VASIŠTHA pokračoval: Ó Rámo, žij jako mudrc Uddálaka, neustále zkoumej podstatu Já a dosáhni klidu a míru. Do takového stavu Vědomí lze dojít rozvíjením nezaujatosti, studiem svatých knih, za pomoci *guru* a neustálým hledáním podstaty Já. Je-li probuzená Inteligence dostatečně silná a pronikavá, pak k dosažení klidu a míru stačí sama bez jakýchkoli jiných prostředků.

RÁMA se zeptal: Svatý muži, někteří mudrci, kteří jsou osvíceni a spočívají v Sebepoznání, se věnují různým činnostem, zatímco jiní se stáhnou do ústraní a přebývají v meditaci, v *samádhi*. Kterí z nich jsou lepší?

VASIŠTHA odvětil: Ó Rámo, *samádhi* znamená hlubokou meditaci, tedy

pochopení, že objekty smyslů jsou ne-Já. V takovém stavu člověk neustále zakouší vnitřní klid a mír. Kdo pochopí, že objekty se týkají pouze mysli, a setrvá ve vnitřním klidu, ten se může věnovat nejrušnější činnosti nebo žít v odloučení, a v obou případech zakouší blaženost meditace. Má-li člověk, který se zdá být v *samádhi*, rozrušenou mysl, pak jde o člověka zmateného, žijícího v iluzi. Má-li však ten, kdo se zdá být zmatený, mysl osvobozenou od představ a neklidu, jde o člověka osvíceného, který zůstává v nepřetržitém *samádhi*. Ať se člověk věnuje nejrušnější činnosti anebo žije v odloučení, v tom není z hlediska osvícení žádný rozdíl. Mysl osvobozená od sklonů a podmínek nebude znečištěna, ani když je zaměstnána činností. Skutečný klid neboli *samádhi* znamená nekonání mysli. Je to úplné osvobození, je to požehnání.

Zda někdo v meditaci je či není, se pozná podle toho, zda tu je či není pohyb myšlenek. Zbav proto svou mysl sklonů a podmínek. Nepodmíněná mysl je pevná a stabilní, a to samo o sobě znamená meditaci, klid a osvobození. Mysl podmíněná sklony je zdrojem utrpení. Mysl zbavená sklonů dosahuje nejvyššího stavu osvícení, neboť není tím, kdo koná. Člověk by měl pracovat na tom, aby odstranil všechny sklony a podmíněnosti mysli. Pak je tu *samádhi*, meditace čili osvobození od utrpení, strachu a chtění. Všechny touhy a naděje týkající se světa utichnou a Já spočine samo v sobě.

Zřekni se klamného ztotožnění Já s objekty světa a pak žij tam, kde je ti libo, doma či v horské jeskyni. Pro toho, jehož mysl dosáhla klidu a odpoutanosti, je i dům tichým lesem. Je-li mysl v klidu a míru, zbavená pocitu ega, je i rušné město tichou pustinou. Naopak i les může být rušným městem pro toho, jehož srdce je plné tužeb a žádostí. Rozptýlenost mysli utichá v hlubokém spánku. Osvícení dosahuje osvícení. A ty jedné, jak si přeješ.

VASIŠTHA pokračoval: Kdo chápe Já jako vše překračující Bytí nebo jako Já všeho, tedy Bytí, jež je neoddělitelné od všeho, co je, ten je ustálen v rovnováze. U koho ustalo rozlišování na to, co má či nemá rád, kdo vnímá všechny bytosti stejně a svět v bdělém stavu je pro něj jako svět snový, ten je ustálen v rovnováze, a třebaže žije mezi lidmi, zůstává v odloučení. Pro toho, jehož vědomí je obráceno k Já, je přebývání na vesnici či ve městě totéž jako přebývání v lesní samotě.

Ten, kdo dosáhl vnitřního klidu a míru, nachází klid a mír kdekoli ve světě. Zato ten, jehož mysl je neklidná a rozptýlená, shledává svět plný neklidu. Co člověk prožívá uvnitř, prožívá i navenek. Nebe, země, vzduch a prostor, hory a řeky, to vše se jeví vně, ale přitom je to součástí vnitřního nástroje, myslí. Všechno to existuje podobně, jako existuje strom ukrytý v semínku. Navenek se to projeví, jako když se vůně uvolní z květiny. Ve skutečnosti neexistuje nic uvnitř ani vně. Co a jak si Vědomí představí, to se tak i projeví. Všechno uvnitř i vně je samo Já.

Kdo je naplněn vnitřní radostí, jedná pouze prostřednictvím svého těla a nenechá se ovládat nadšením ani smutkem, ten je ustálen v rovnováze. Je čirý jako obloha, oproštěný od tužeb. Jeho činy jsou přiměřené a spontánní, a co se týká nadšení či smutku, jedná, jako by byl ze dřeva či hlíny. Cizí majetek ho neláká nikoli ze strachu, ale zcela přirozeně. Spočívá v klidu a míru a všechno vidí jako své vlastní Já. Ví, co je Skutečnost.

Nevědomý člověk nechápe neskutečnost objektů, neboť nechápe Skutečnost. Ten, kdo dosáhl stavu čirého Bytí, nemůže být nikdy pošpiněn, ať je živý nebo mrtvý, doma nebo mimo domov, bohatý nebo chudý, ať si užívá a tančí nebo se všeho vzdá a odejde do hor, ať používá drahé masti nebo má vlasy neupravené a zcuchané, ať koná šlechetné skutky nebo je nekoná, ať umírá nebo žije do konce vesmírného cyklu. Poněvadž nekoná nic. Pouze mysl podmíněná sklony je pošpiněna konáním, neboť se v důsledku pocitu ega a svých představ ke skutkům připoutává. Jakmile ustanou mylné představy a vyvstane moudrost, je mysl přirozeně zbavena svých nečistot.

Osvícený mudrc nic nezíská, ať už něco udělá nebo neudělá. Tak jako z kamene nevzklíčí strom, tak se v životě mudrce neprojeví touhy. A i když touha vyvstane, v témže okamžiku zmizí jako text napsaný na vodu. Mudrc a celý vesmír nejsou jeden od druhého odděleni.